

Gezien en gelezen

□ Desirée Joosten-ten Brinke

Competent erkend?

Inspectie van het Onderwijs. (2009). Competent erkend? over het erkennen van verworven competenties in het hoger onderwijs. Inspectierapport 2009-33. 48p. ISBN: 978-90-8503-168-0. Te downloaden op: www.onderwijsinspectie.nl

EVC in het hoger onderwijs

De onderwijsinspectie - in de rol van beoordelende instantie - onderzocht in 2008 de kwaliteit van EVC-procedures in het mbo. In 2009 is de kwaliteit van EVC in het hoger onderwijs beoordeeld. De resultaten van het onderzoek zijn beschreven in genoemd inspectierapport. Het onderzoek heeft zich met name gericht op de vraag of examencommissies in het hoger onderwijs in staat zijn verantwoorde beslissingen te nemen over vrijstellingsverzoeken van kandidaten op grond van EVC.

Opzet en resultaten

Het goed leesbare inspectierapport geeft eerst kort de context van het onderzoek en de onderzoeksopzet weer en presenteert dan in vijftien pagina's de onderzoeksbevindingen. Voor het onderzoek zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van zeven EVC-aanbieders in het hoger onderwijs en dertien examencommissies van zeven onderwijsinstellingen. Tevens zijn 36 ervaringscertificaten, 10 beoordelingsrapporten (opgesteld door andere beoordelende instanties dan de onderwijsinspectie) en 44 websites van EVC-aanbieders geanalyseerd.

De inspectie komt op grond daarvan met de volgende bevindingen:

1. De kwaliteit van EVC laat nog te wensen over evenals de werkwijze van de beoordelende instanties. De inspectie concludeert dat EVC nog teveel afhankelijk is van opleidingen en dat het civiel effect van ervaringscertificaten nog onder de maat is.
2. Examencommissies zijn vaak onvoldoende op de hoogte van EVC. Aan de andere kant zijn examencommissies soms direct betrokken bij EVC-procedures, wat volgens de inspectie ongewenst is in verband met een zuivere scheiding tussen EVC en opleiden.
3. Het landelijke kader zoals vastgelegd in de EVC-code is duidelijk, maar het is onvoldoende duidelijk welke organisatie op landelijk niveau verantwoordelijk is voor de kwaliteit van EVC.
4. Afgelopen jaren was er onvoldoende regie vanuit de overheid, de

convenantpartners en het Kenniscentrum EVC.

5. Er bestaan EVC-procedures waarnaar weinig vraag is. Dit betekent dat getrainde betrokkenen in het proces te weinig ervaring op kunnen doen in de uitvoering van de procedures. Hierdoor kan de kwaliteitsborging belemmerd worden.

6. EVC-aanbieders moeten de uitvoering verbeteren. Het gaat dan zowel om het vastleggen van verantwoordelijkheden als om de uitwerking van de procedures.

7. De ervaringscertificaten voldoen vaak niet aan de gestelde eisen. Ervaringscertificaten moeten zelfstandig leesbare documenten zijn.

8. De beoordelende instanties hebben nog geen gemeenschappelijke werkwijze en hun rapportages kunnen op meerdere punten worden verbeterd.

De conclusie van het onderzoek is dat de 'kwaliteit van EVC te wensen over laat en dat het systeem van kwaliteitsbeoordeling door externe beoordelaars nog onvoldoende effectief is. Beide zullen moeten verbeteren voordat examencommissies op verantwoorde wijze beslissingen kunnen nemen over vrijstelling en diplomering wanneer aankomend studenten zich melden met een ervaringscertificaat' (p. 39).

Commentaar

Het doel van dit soort onderzoek zou volgens mij moeten zijn: het motiveren van ontwikkelaars en andere betrokkenen om verbeteringen door te voeren. Doordat er in het hele rapport niet gesproken wordt over wat er al wel bereikt is op het gebied van EVC en er niet gesproken wordt over de weg die de ontwikkelaars, de beoordelende instanties, de convenantpartners en ook de ministeries de laatste jaren hebben afgelegd, komt het rapport over als een klaagzang met een negatieve impact op de motivatie van betrokkenen.

De auteurs houden bij het vaststellen van de bevindingen geen rekening met het feit dat de ontwikkeling van de EVC-procedures gelijk opgegaan is met de ontwikkeling van de EVC-code en bijbehorende normtekst. De nadruk wordt gelegd op wat er nog niet goed is. De auteurs geven een interpretatie aan de code die in de loop van de tijd en op grond van ervaring is ontstaan en zeker bij de ontwikkeling van de EVC-procedures niet helder is geweest.

Volgens het rapport is betrokkenheid van examencommissies bij EVC in strijd met het uitgangspunt dat EVC geen onderwijsactiviteit is. EVC is inderdaad geen onderwijsactiviteit, maar dat staat los van het feit dat het betrekken van examencommissies bij EVC de

Gezien en gelezen

kwaliteit juist ten goede kan komen. In de wetgevingsnotitie van het ministerie van OC&W van 2005 werd juist opgemerkt dat de examencommissie de wettelijke taak krijgt toe te zien op de EVC-procedures en dat examencommissies een sleutelrol bij EVC vervullen (Ministerie van OC&W, 2004). Op basis van andere onderzoeken waaruit blijkt dat kandidaten geen goede inschatting kunnen maken van het niveau van opleidingen, is hier een rol weggelegd voor examencommissies om de informatievoorziening helder te maken en om het niveau waarop beoordeeld wordt in EVC-procedures te controleren. Als assessoren de competenties van kandidaten beoordelen en examencommissies dit oordeel onderschrijven, wordt het maatschappelijk effect van de ervaringscertificaten verhoogd. Maar misschien gaat het hier alleen maar om een naamgevingkwestie en is het probleem uit de lucht als de examencommissie in het geval van EVC-procedures 'beoordelingscommissie' genoemd wordt en het duidelijk wordt dat de activiteiten die deze commissie uitvoert gefinancierd worden vanuit EVC en niet vanuit de onderwijsbekostiging.

Het uitgangspunt dat EVC 'voor de poort' moet plaatsvinden is een tweede eis die mogelijk alleen tot stand gekomen is uit financieel oogpunt. Het doel van deze eis is het voorkomen van koppelverkoop. In het kader van leven-lang-leren is het onnatuurlijk om te spreken van EVC als een kandidaat zijn competenties laat beoordelen als hij nog niet is ingeschreven en daarna van intake-assessment als diezelfde kandidaat dezelfde competenties laat beoordelen. Mensen leren in formele omgevingen, maar daarnaast èn ook gelijktijdig in informele en non-formele omgevingen. Erkenning

van deze leerervaringen zou op elk moment mogelijk moeten zijn en los moeten staan van de vraag of de kandidaat wil starten met een opleiding, wil doorgaan met een opleiding of überhaupt geen opleiding wil gaan volgen.

EVC is bedoeld voor individuele behoeften, waarbij het gaat om vast te stellen wat iemand kan of weet, ongeacht de manier waarop het individu geleerd heeft. Dat doel voor het individu moet centraal blijven staan bij de continue verbetering van procedures. Dit inspectierapport kan gebruikt worden voor die verbetering, maar een dergelijk rapport moet het aanbieden van EVC-mogelijkheden niet ontmoedigen.

De auteurs geven aan dat de toekomst van EVC staat of valt met het vertrouwen in de kwaliteit van het EVC-aanbod. Ik wil daar graag aan toevoegen dat de toekomst van EVC ook staat of valt met het vertrouwen in de ontwikkelaars en beoordelaars van datzelfde EVC-aanbod.

Literatuur

Ministerie van OC&W, oktober 2004 (gepubliceerd in februari 2005).

Naar een nieuwe wet op het hoger onderwijs en onderzoek.

's-Gravenhage: Ministerie van OC&W.

Mw. dr. D. Joosten-ten Brinke is redacteur van EXAMENS. Zij is lector 'Eigentijds toetsen en beoordelen' bij de Fontys lerarenopleiding in Tilburg (FLOT) en als onderzoeker werkzaam bij de Open Universiteit Nederland. E-mail: desiree.joosten-tenbrinke@ou.nl.

Ook de examens van

staan onder
toezicht van de

